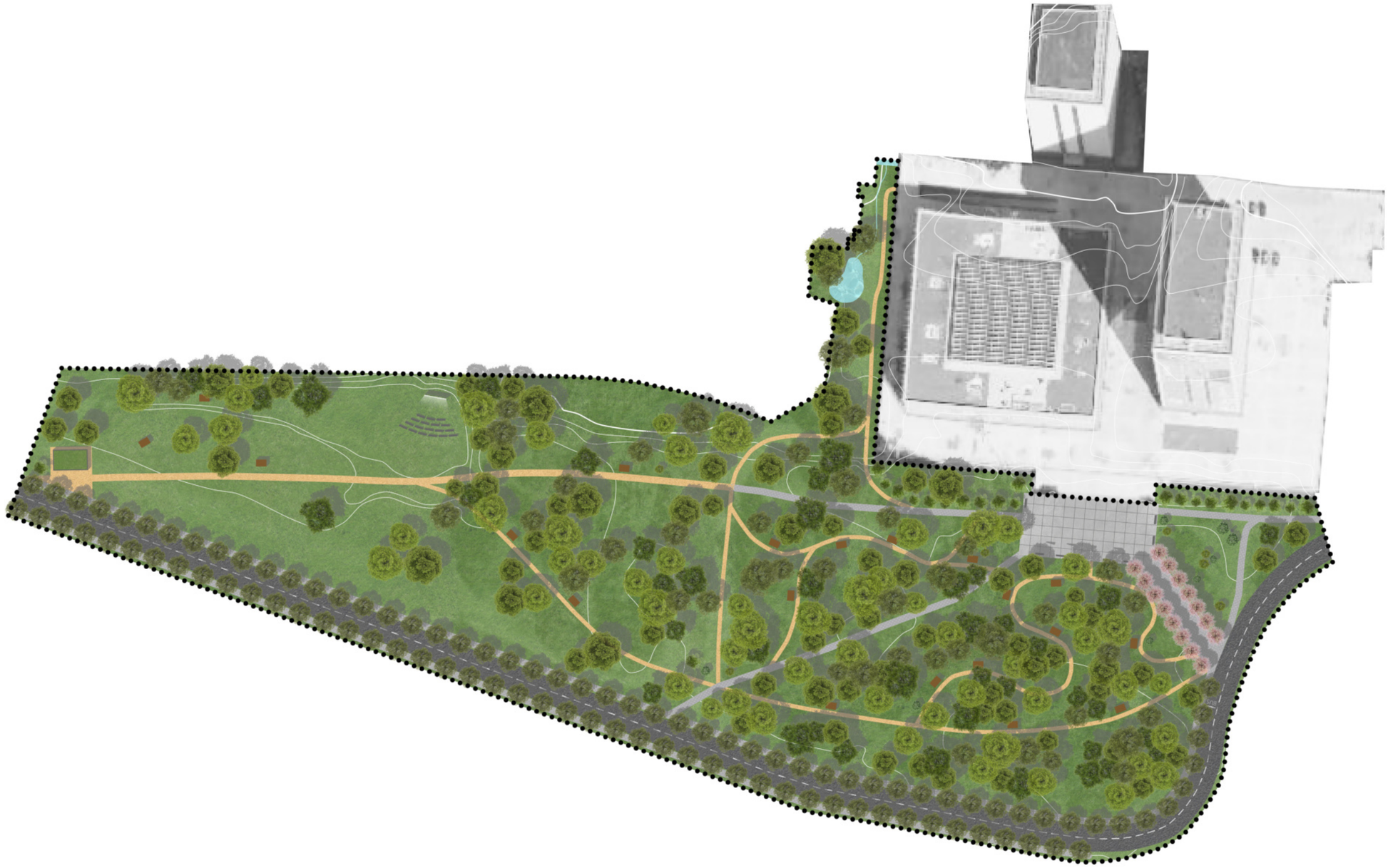

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

(za)Zelenavá FHS

Kateřina Dvořáková

Ateliér Trevisan-Sklenář | Ateliér II - střední měřítko

Kampus Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy, Praha 8 - Libeň

OBSAH

ÚVOD 4
KONTEXT 6
FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU 8
ANALÝZY 10
KONCEPT 12
NÁVRH - Situace 14
NÁVRH - Řezopohledy 16
NÁVRH - Objekty 18
MODEL 20
VIZUALIZACE 22

ÚVOD

ZADÁNÍ

Ateliérovým zadáním bylo vytvořit živý kampus pro Fakultu humanitních studií Univerzity Karlovy a dát mu novou identitu. Celý kampus je také důležité navrhovat jako součást města s vazbou na okolní prostředí.

VÝBĚR PRÁCE

Důvodem proč jsem si toto zadání vybrala je, že jako student bych ráda dalším studentům pomohla vytvořit místo, kde mohou trávit čas mimo školu. Troufám si tvrdit, že také tím, že jsem student mohu lépe pochopit jejich potřeby, jelikož tím nyní procházím také - životem studenta.

ANOTACE

Řešené území se nachází v blízkosti Mostu Barikádníků a severojižní magistrály v městské části Praha 7 a Praha 8 v katastrálním území Libeň. Místo je charakteristické svou geomorfologií, kde je dominantou skála, která je součástí přírodního parku Drahaň-Troja a přírodní památky Jabloňka. Kampus Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy zde byl založen již v polovině 60. let 20. století. Dnes jsou zde dva kolejní bloky kolejí 17. listopadu pro 1400 studentů a nová budova fakulty, která byla postavena v roce 2019 a byla oceněna Národní cenou za architekturu roku 2021.

Vyjma frekventované dopravní sítě je území v příjemné lokalitě nabízející venkovní rekreaci. Jsou jimi již zmiňovaný přírodní park a přírodní památka Jabloňka a dále také přírodní památka Trojská směrem na sever a východně přírodní památka Bílá skála, která je v blízkosti Matematicko-fyzikální fakulty. Z kampusu lze dojít také k Vltavě kudy vede cesta pro pěší a cyklotrasa vedoucí k pražské zoologické zahradě nebo k Thomayerovým sadům opačným směrem.

Návrh (za)Zelenalá FHS je zaměřen na úpravu a dotvoření prostorů a vegetace v blízkém okolí fakulty. Návrh zahrnuje vytvoření nové hlavní cesty spolu s autobusovou zastávkou, úpravu a dosadbu hájku v prostoru před fakultou, který bude doplněn venkovními studovnami, dále zelenou terasu jako pokračování děkanátu a kanceláří profesorů a v poslední řadě volnější plochu sloužící pro spolkové a sportovní aktivity či pouze k rekreaci s možností nákupu v místím kiosku. Z nových prostorů kampusu se tak budou moci těšit jak studenti a profesorský sbor, tak i obyvatelé Holešoviček nebo kolemjdoucí.

KONTEXT

Řešené území se nachází v území městských částí Prahy 7 a 8 v katastrálním území Libeň. Rozkládá se na pravém břehu Vltavy v bílkosti severojižní magistrály u Mostu Barikádníků. Oblast je tedy ovlivněna frekventovanou dopravou, která je dána právě magistrálou a vyústěním tunelu Blanka. V blízkosti fakult se nachází několik území s veřejnou zelení. Jsou jimi přírodní park Drahaň-Troja s přírodní památkou Jabloňka, kterou je skalní útvar s jižní expozicí, a lesopark Bílá skála sousedící s Matematicko-fyzikální fakultou.

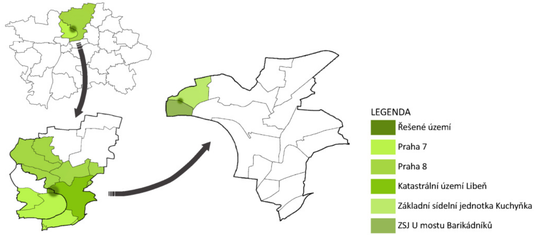

HISTORIE

Za Karla IV. zde byly rozsáhlé vinice, kdy se některé postupem času přeměnily na sady, pole a louky. Poté zde začaly vznikat malé viniční usedlosti a venkovská sídla měšťanů.

Územím procházelo rameno Vltavy, které v souvislosti s regulacemi břehů v 2. polovině 19. století zaniklo. Ke spojení břehů řeky dochází v roce 1928 Trojským mostem. Začátkem 60. let se začíná budovat severojižní magistrála a Trojský most byl přejmenován na Most Barikádníků. Po roce 1948 se začínají vytvářet nové univerzitní areály. Fakulty Univerzity Karlovy se začínají realizovat mezi lety 1974 a 1980. Následně byly přistavěny dva kolejní bloky a menza v roce 1988. Nový Trojský most byl vystavěn v roce 2013 a nedlouho po něm byla dokončena stavba tunelu Blanka. Nevyužívaná menza u kolejí 17. listopadu byla v roce 2020 přestavěna na současnou podobu Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy a byla oceněna cenou za architekturu pro tento rok.

1842

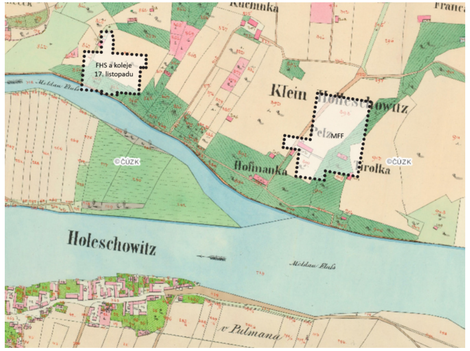

1953

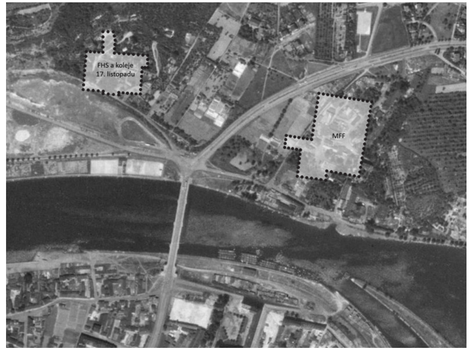

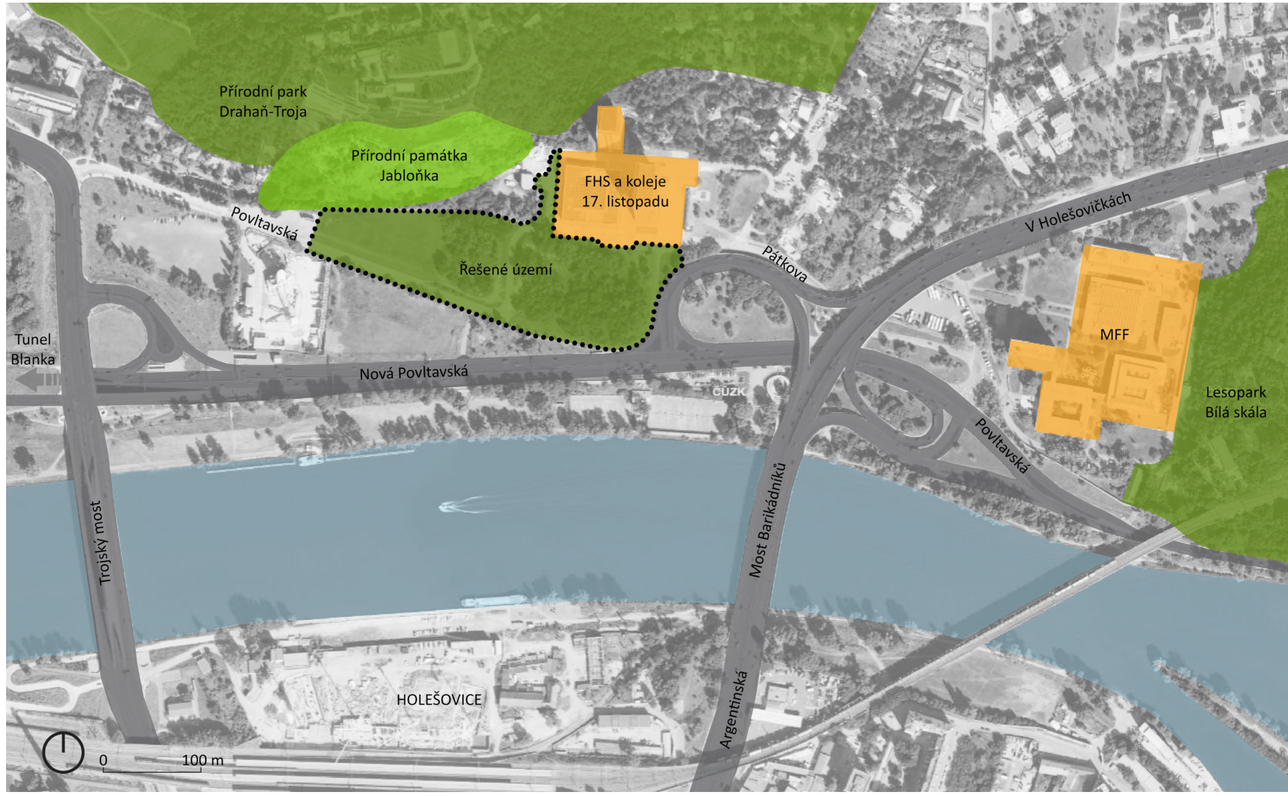

GEOMORFOLOGIE
Geomorfologie oblasti je ovlivněna protékající Vlatavou. To se projevuje údolím, které vytváří skála jež je přírodní památkou. Svahy jsou jižně orientovány a vytváří významné výhledy z nich.

GEOLOGIE
Geologické podloží předpokládá výskyt navážek a výsypek, nivní, písčito-hlinité a smíšené sedimenty a černé a jílové břidlice.

HYDROGEOLOGIE
Hloubka podzemní vody se pohybuje od 4 do 8 m pod povrchem. Půdy jsou díky svému podloží a blízkosti řeky schopny dobře propouštět vodu a zasakovat ji.

ÚSES
V území probíhá územní systém ekologické stability. Na úpatí přírodní památky Jabloňka probíhá funkční biokoridor, který se spojuje s funkčním biocentrem Bílé skály. Vltava sama je biokidorem, na kterou na březích občasně navazují převážně nefunkční biocentra.

HLUK A EMISE
Kvůli dopravním uzlům jsou zde zaznamenány velmi vysoké hodnoty emisí a hluku. Hlukové znečištění zde může dosahovat až 70 dB během dne, čož jsou v Praze 2. nejvyšší hodnoty.

VYUŽITÍ ÚZEMÍ
Pozemky v okolí jsou převážně určeny pro veřejnou zeleň. Zbylé pozemky, mimo pozemky Univerzity Karlovy, jsou obytné a minimum náleží veřejnému vybavení. Studenti tak musí pro potřeby nákupů či využití služeb dojíždět do Holešovic či centra Prahy.

Gomorfologie

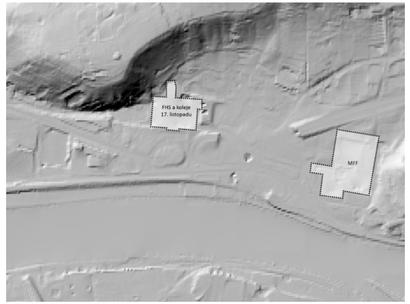

Geologie

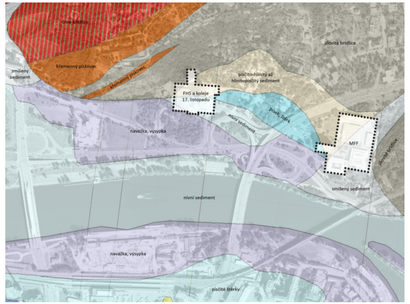

Hluková zátěž

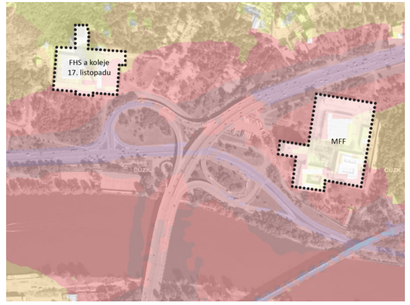

LEGENDA

Hodnoty
- Přírodní park Drahaň-Troja
- Přírodní památka Jabloňka
- Vzrostlá vegetace
- Dostupnost MHD
- Výhledy
- Řešené území

Problémy
- Záplavové území Vltavy
- Nepříjemná atmosféra prostoru
- Současná trasa autobusové linky
- Hluk a emise ze severojižní magistrály

Po provedení různých řešerší a průzkumů shrnuji nejdůležitější poznatky pro vytvoření konceptu.

Hodnotami území jsou plochy veřejné zeleně. Tedy přírodní park Drahaň-Troja spolu s přírodní památkou Jabloňka a lesopark Bílá skála, který sousedí s Matematicko-fyzikální fakultou. Velmi podstatnou se pro mě stala stávající vzrostlá vegetace, která mi byla podstatnou inspirací pro tvorbu konceptu a následně návrhu. Je složená z topolů (Populus sp.), javorů (Acer sp.), dubů (Quercus sp.) a trnovníků akátů (Robinia pseudoakacia). Fakulta humanitních studií stojí na místě, které lze dotvořit unikátními pohledy, které jí mohou ostatní fakulty závidět. Je jím například výhled na Trojský most.

Druhou stránku tvoří „problémy“. Prvním je hluk linoucí se z dopravy na severojižní magistrále, který jsem zaznamenala při první návštěvě jako první dojem. S dopravou jsou také spojené emise. Dále je problémem, dle mého názoru, stávající trasa autobusové linky 187, která projíždí pod prostory fakulty sloužící pro zásobování a vjezd do garáží. Dalším významným poznatkem je hranice záplavového území, která vede v blízkosti fakulty a zasahuje do okolních komunikací.

KONCEPT

Konceptem jsem se snažila omezit současné problémy a vyzdvihnout hodnoty celého území.

Prvním krokem bylo obehnat motorovou dopravu kolem kampusu. U tohoto odclonění vycházím ze studie IPRu včetně přemístění stavající autobusové zastávky.

Na motorovou komunikaci navazuji konceptem hlavních a vedlejších cest pro pěší v souvislosti s jejich předpokládaným vytížením.

Dále celému řešenému území přiděluji jednotlivé funkce. Jsou jimi setkávání, které bude mít podobu hájku, kde může docházet k interakcím mezi studenty a návštěvami či náhodnými kolemjdoucími, reprezentace, kterou zastává prostor před děkanátem a kancelářemi fakulty a vytváří tak prodloužení interiéru. Dále je to sukcesní vegetace, která má podpořit místní biodiverzitu a navázat na biokoridor vedoucí na úpatí skály. V poslední řadě je to podpoření aktivit fakultních spolků a sportů, které bude možno pořádat a vykonávat na volnější ploše vzdálenější od samotné fakulty.

Současný stav

LEGENDA
- Řešené území
- Stávající pěší cesty
- Cyklostezka
- Autobusová zastávka

LEGENDA
- Řešené území
- Dopravní obchvat kampusu
- Nová cestní síť hlavní
- Nová cestní síť vedlejší
- Nová autobusová zastávka
- Kiosek
- Venkovní studovny
- Letní kino

NÁVRH - Situace

Návrh se snaží lépe zprostupnit území kampusu, které studenti budou moci využívat pro různé aktivity. Ať už jde o místo, kde se mohou posadit s přáteli, jít se projít a odpočinout si po školním dni či pořádat spolkové akce nebo si rekreačně zasportovat. Pro kantory je to možnost nového zázemí s výhledy zpoza kancelářských oken, kam si budou moci jít sednout s kávou, vyřizovat pracovní povinnosti či hostit návštěvy. To vše doprovází závoj vegetace díky níž se celý kampus zazelená.

STUDIJNÍ HÁJEK

Hájek je vstupním prostorem k Fakultě humanitních studií a kolejím Univerzity Karlovy. Z nově navržené autobusové zastávky vede promenáda lemovaná kvetoucí alejí v náměstí před hlavním schodištěm. Z náměstí se mimo promenádu rozbíhají tři hlavní cesty. Jedna směřuje k sousední Matematicko-fyzikální fakultě, druhá nás vede k podchodu, který umožňuje dojít na cestu vinoucí se podél Vltavy a třetí nás vezme na prostor pro sportovní rekreaci. Hlavní cesty jsou doplněny vedlejší cestní sítí, která je doplněna studovnami, kde mohou studenti trávit dlouhé chvíle při čekání na odpolední výuku, tvorbě seminární práce nebo se jen setkávat se s přateli.

LUŽNÍ ZAHRADA

Prodloužení prostoru kanceláří má nabízet uklidňující pohledy do zahrady, která bude příjemnou venkovní pracovnou za doprovodu zvuku zurčící vody z vodního prvku. Ten je tvořen vodní stěnou, která je vytvořena z opěrné stěny ukončující suterénní patro. Odtud ústí potůček vinoucí se k jezírku. Stěna s potokem a jezírko mají oddělené systémy kvůli hospodaření s vodou. Zatímco voda vodní stěny a potůčku bude potřebovat údržbu, jezírko bude navržené jako přírodní, kdy bude využívat sesbíranou děšťovou vodu ze zpevněných ploch fakulty a kolejí. Při přeplnění jezírka bude přebytečná voda odvedena do vsakovací nádrže a následně bude zadržena v půdě, čímž se podpoří zdejší vegetace.

SUKCESNÍ VEGETACE

Tato část má napomoci biodiverzitě, kde budou moci najít útočiště drobní živočichové, a zároveň bude přechodem mezi částí spíše studijní (fakulta, koleje) od rekreační (prostor pro společenské akce a sport). I když jde o přirozeně vytvářenou vegetaci, bude přesto slabě řízena a usměrňována. Pro nadšence takovéhoto prostředí, které se snaží přiblížit přírodě, je zde navrženo pár studoven, které poskytují větší míru klidu.

PROSTOR PRO FAKULTNÍ AKCE A SPORT

Místo se snaží o oživení studentských spolků, čímž má napomoci vytváření pevnější studentské komunity mezi studenty Fakulty humanitních studií, ale i mezi dalšími studenty z jiných fakult. Jednou z možností je vzkříšení filmového klubu, kdy jsem pro jeho potřeby navrhla letní kino, které doplňuje dynamické pozadí ve formě skalního svahu. Díky volnějšímu prostranství je zde možné pořádát větší školní akce jako výstavy, rauty a jiné. Prostor je také doplněn o studovny s výhledem na přírodní památku a Trojský most. Dalším prvkem, který má za úkol prostředí kampusu oživit, je kiosek se sezonní kavárnou. Studentům se tak otevírá možnost nákupu základních potravin, drogerie a kancelářských potřeb bez nutnosti dojíždění do Holešovic či centra Prahy.

VEGETACE

Navrhovaná vegetace doplňuje již stávající vzrostlou a nese se v duchu těžkého luhu a teplomilné doubravy. Jedná se tedy o dřeviny jako jsou duby (Quercus sp.), javory (Acer sp.), jasany (Fraxinus sp.), jilmy (Ulmus sp.) a další. Vycházím z místních podmínek a historických hydrogeologických průzkumů, kdy územím procházelo rameno Vltavy a nyní se zde nachází vyšší hladina spodní vody.

Duby
Quercus sp.

Jasany
Fraxinus sp.

Jilmy
Ulmus sp.

Javory
Acer sp.

POVRCHY

Asfaltová silnice

Betonová dlažba

Mlat

Velkoformátová betonová dlažba

Bylinný intenzivní trávník

Koncepční schéma

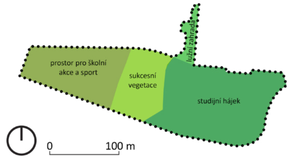

LEGENDA

- Navržená motorová komunikace
- Nový dlážděný chodník
- Mlatová cesta
- Betonová velkoformátová dlažba
- Bylinný intenzivní trávník
- Kiosek
- Venkovní studovna
- Letní kino
- Lavička
- Stávající socha Tři grácie od Olbrama Zoubka
- Navržená autobusová zastávka
- Vodní stěna
- Potůček
- Jezírko
- Listnaté stromy
- Kvetoucí listnatý strom
- Listnaté keře

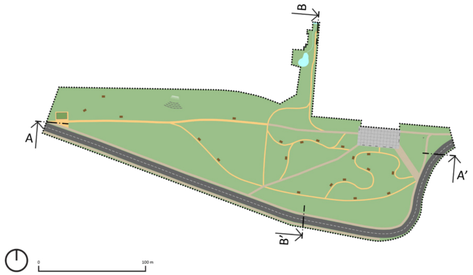

Řezopohled A-A'

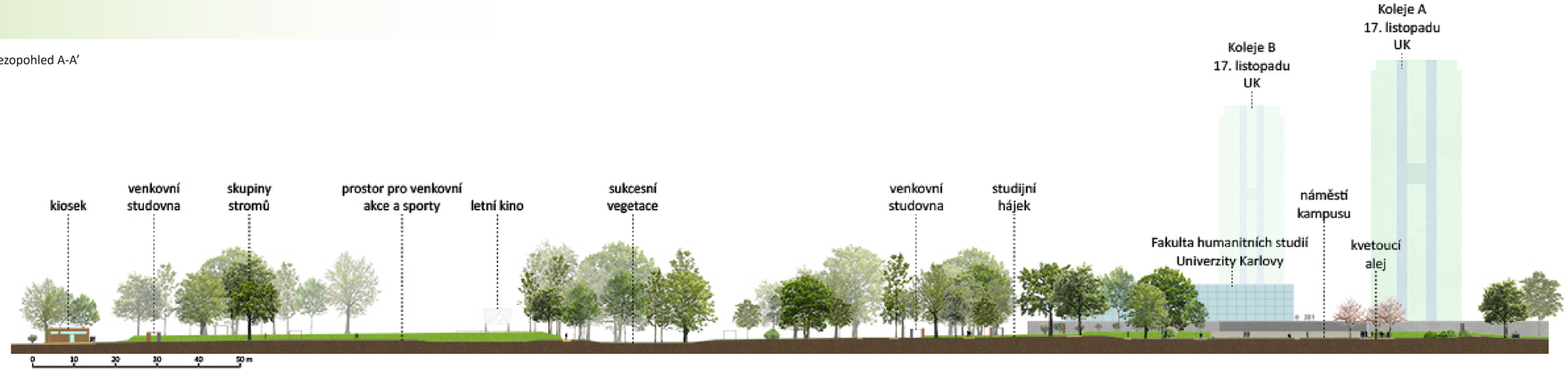

Řezopohled B-B'

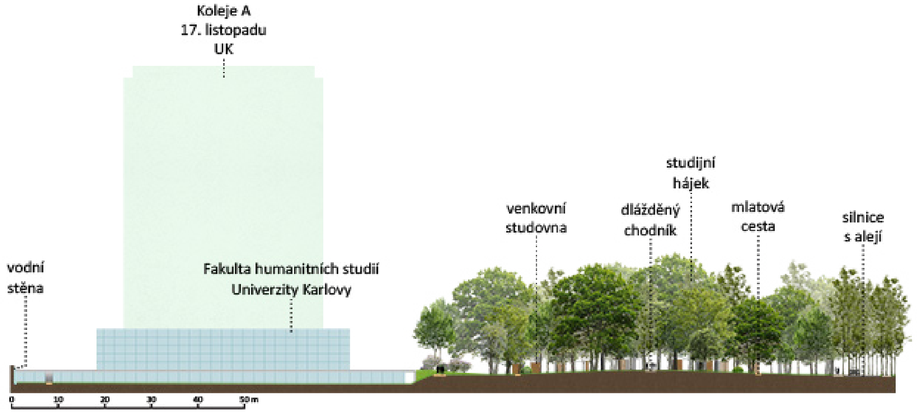

KIOSEK

Objekt slouží pro nákup základních potravin, drogerie a kancelářských potřeb. Jeho návrh dělám z důvodu chybějící veřejné vybavenosti v nejbližším okolí. Proto nabízím studentům alespoň základní potřebné zboží bez nutnosti navštívit centrum města. Umístění kiosku je záměrně na opačné straně kampusu, aby se studenti dostali alespoň na pár chvil na čerstvý vzduch a prošli se cestou do kiosku. Zároveň tak bude moci kiosek prosperovat při návštěvě lidí využívajících parkoviště Trojské zoologické zahrady, které se nachází v bezprostřední blízkosti. Mimo obchod zde bude fungovat sezonní kavárna, která bude moci být využívaná během fakultních akcí a v letním období.

Budova má dále mimo prodejny s kavárnou vlastní zázemí. To tvoří kancelář, toalety a úklidová místnost. V kanceláři by se zároveň uschovával venkovní mobiliář pro potřeby kavárny.

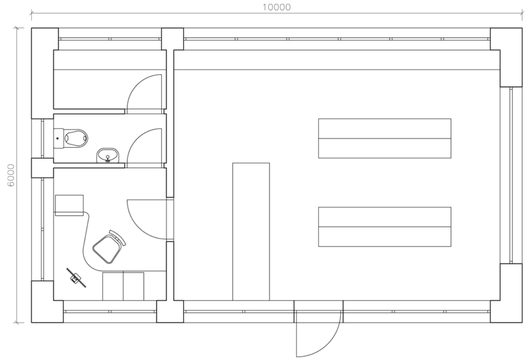

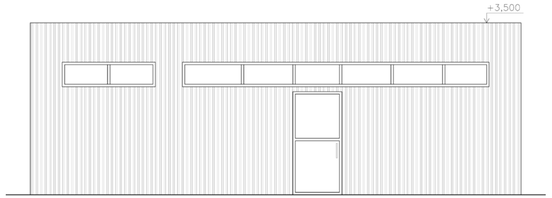

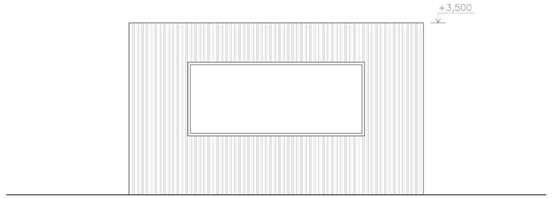

STUDOVNA
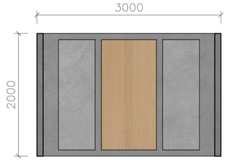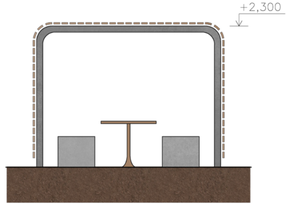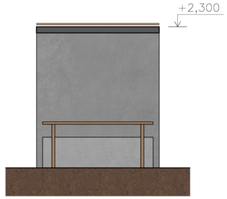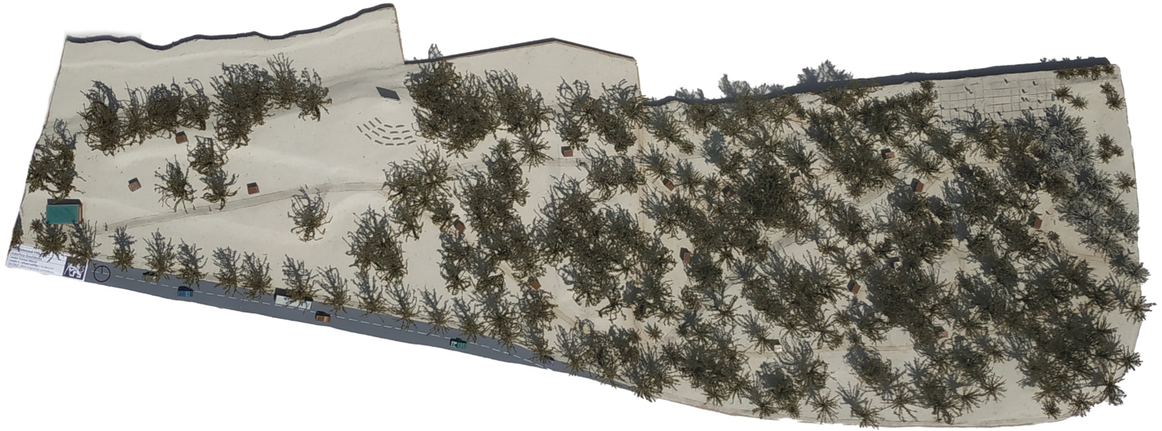
Objekty jsou různě rozmístěny po celém areálu kampusu, kde se nachází celkem 20 studoven. Mají kapacitu pro 6 lidí a jejím pevným vybavením jsou betonové lavice a dřevěný stůl. Materiálově jsou řešeny z betonové nosné konstrukce, která je z vnější strany obložena dřevem stejně jako fasáda kiosku. Její podlahu tvoří betonová dlažba, kterou jsou vydlážděny hlavní cesty.